

# నరమ్య!

“మా అమ్మ తలంటే పోసుకుంటా” అంది; వచ్చేస్తుంది తదిది ముసుల్లో. అందాకా ఆలా మాతోంది.” పాకుడు ముళ్లు... సాట్ల బుగ్గలు... అంబో వరంతో వీం చెప్పాలో తోవకుండా నాలుగు దిక్కులు గాభరాగా చూచి దక్షిణేపు వాకిలి పక్కగా కుర్చీలో చతికిల బడ్డాడు గోపాలం. గోపి అంటారు అంతా. ఎదురుగా వదిపూనేళ్ళ స్త్రీలు. నంతుంది తన పెద్దకళ్ళను మురింత పెద్దబిగా చేసి చూస్తూ. రాజ్యం కామాల్లు. వాళ్ళొక్క పిప్పింది. “ఇదిగో చూడు గోపి. పాళ్ళూరుపోయి పిల్లను చూసిరా. వాళ్ళూ తొందిరపడుతున్నారు. వదిపూనేళ్ళు పిల్లకి. ఎన్నాళ్ళూరుతుంటారు పెళ్ళిచెయ్యకుండా. నుత్తు సరేనంటే సిద్దం. ఉత్తరం రాకాలే. ఎదురుచూస్తూంటారు...”

ఈ అమ్మాయి నేనా. తాట్ల లేసుకున్నాడు. ఎంకక్క. వా కాలోయే చెళ్ళాం. “ఇంటా బయటా బంటకత్తులకలె...” తోవతల పాడుకున్నాడు ఈలేసుకుంటూ. రాజ్యం చూసింది. పెళ్ళికోడుకు కా నా ను. ఉత్తరం వచ్చిందిగా. ఇబాళోస్తాడుని రాసింది నీతప్పు... నేరు నీతప్పు కామాలు. నీతప్పుంటుంది వాళ్ళమ్మ. వీం నేరో?... అంబోవరుడా! నత్తుకుంది తోవల. అమ్మ వచ్చేలోగా... పా నేసింది. “ఏతూరా? నీతప్పు ఉత్తరం రాసింది..” సగంలలో అందుకు తలూపాడు. కుర్చీలో గుండ్రంగా మురింత గుండ్రంగా దిగబడ్డాడు. “మా అమ్మకు నీతప్పుకు చిన్న నాటి స్నేహం. నీతప్పుకు తెలిదు కామాలు. పాపం...” నాలిక కొరుక్కుంది. “ఏమిటి...” బొడ్డుదగ్గరనుంచి వీకాడు దిమ్మరబోతూ, కీచుగా బాధగా.

“ఎరగదు ఎలా తెలుస్తుంది. నీతప్పు ఈ వూరినుంచేళ్ళే వదళ్ళు కావొస్తుంది. నేనే చిన్నపిల్ల నప్పటికి. ఈ ప్రమాదం జరిగి ఏణ్ణం అయినా...” “ఏమిటి...” రండుకళ్ళూ ఊడిపజేట్టు ఎగళ్ళాస బట్టాడు. నోటి ప్రక్కలనుంచి వారుతున్న వొంగ తుడుచుకోటం మరిచాడు. “దక్షిణేపు వాకిలి... మీ ప్రక్కది... ఎందుకు తెరిచుంది...” రాగం తీసింది. “దక్షిణేపు వాకిలా... వీ దక్షిణేపు వాకిలి... ఆ... ఈ దక్షిణేపు వాకిలి. ఎందుకు తెరిచుంది.” నుక్క పట్టాడు. ఈ పిల్లకు పిచ్చా యేమిటి!

## శ్రీ వర్ణుకృష్ణమూర్తి

తనలో తన నత్తుకున్నాడు. వొంగ తుడుచుకోటానికి అపకాళం చిక్కింది. “ఆ... ఏణ్ణంక్రింద ఈరోజునే ఈ వాకిల్లోంచి నాన్న స్నానానికి కాల్య కళ్ళాడు. వెధవకాల్య. వొద్దంటూనేవుం దమ్మ. నెబుతే వింటాడూ నాన్న. స్నానం... స్నానం... వెధవస్నానం. బుల్లి తమ్మడూ చెళ్ళోడు. ఇంటికి మళ్ళీ ఇళ్ళదూ చేరలేడు. కాలనలో మునిగిపో యారు. ఏమయినారో, ఎక్కడ తేలారో యిప్పుటివరకూ వాడలేడు. అప్పటినుంచి అమ్మకు పిప్పి తింది. పాపం. రాత్రిం బ గళ్ళు ఆ తలుపు తీసేవుంతుంది. స్నానరతేసి నాన్నతో తమ్ము డొస్తాడని అమ్మ ఆళ. మునిగిపోయారంటే నమ్ముదు. చెబుతే వివదు. అదే ధోరణి. చూతముడూ పిచ్చిపాటలు పాడుతూ వుంటాడు. అమ్మ ధోరణి చూస్తూంటే ఎక్కడో కిరోజు నాన్న... తమ్ముడు... ఈ దక్షిణేపు వాకిల్లోంచి స్నానంచేసి తిరిగొస్తారని...” మధ్యలో ఆగిపోయింది. ఒక్కసారి పిలికింది. గోపాలానికి ముచ్చెతుంటలు పోసినయి.

“నాన్న వీధులిరేఖలు పెట్టుకుని... తడి కోలాయి నెత్తినేసుకుని... చేతిలో బుడి చెంబుతో... తమ్ముడు ఈలేసుకుంటూ ఎంకి పాటలు పాడుతూ ఈ వాకిల్లోంచి వచ్చేస్తారని... చేలోంచి పాడినే న ను దూడను తోలుకొస్తారని...” దక్షిణేపు వాకిల్లోంచి బయటకు చూచాను. ఎదురూగా గుడిశెలు, గుడిశెల పైన పప్పుగా చేలూ ఎంతో దూరంగా ఉప్పుడికాల్య... కోరుగా... వడిగా... ఎవరూ మాట్లాడలేదు. తుణుంసేపు ఆ ఘోరాన్ని మనస్సులో నెట్టుకుని, బయటకు తెచ్చుకుని ఆలోచిస్తున్నాడు గోపాలం. అమ్మ వచ్చింది చూడనేలేదు. తలంటి పోసుకుని బట్టు పిడవవేసుకుని నీటిబిందువులు పడుతుంటే వెనగావచ్చి నుంచుంది. “వీం గోపి. వీం అంత కొత్తగా వున్నావేం. నీతప్పు వాగుండా. ఎంత పెద్దవాడ వయిపోయావు. మా రాజ్యం కబురు చెబుతుండా. ఉత్తరం నిన్ననే చేరిందిలే. ప్రాద్దున్నే వస్తారనుకోలేదు...” ఏక ధోరణిగా మాట్లాడింది. గోపాలానికి కాస్త ప్రాణమొచ్చింది. “రాజ్యాన్ని ఎరగవు. వీం ఎరిగుంటావులే. చిన్నపిల్ల మీరి వూరునుంచేళ్ళేసరికి. ఆయ నున్నారలే. ఇప్పుడే కాల్యకు స్నానాని కళ్ళారు. పిల్లడూ వెళ్ళాడు. చాలా నీ కయింది. వచ్చేచేరయిందిలే. నువ్వొస్తావని తెలుసు. ఇప్పుడే వస్తామని వెళ్ళారు...” అదే ధోరణి... గోపాలానికి వెర్రులె తింది. ఏంచేస్తాడు. పాపం. ఏణ్ణంనుంచి కామాల్లు. ఎంత బాధపడుతున్నాడో. జవాబు చెప్పటానికి వీలేకుండా మాట్లాడుతున్నది. రాజ్యంవంక చూచాడు. “నేం చెప్పలా” అన్నట్లు చూచింది. గట్టిగా ఊపిరి పీల్చాడు. ఈ పాడు ప్రవాస మారిస్తే బాగుంటుంది. “అక్క బాగానే ఉంది. ఉత్తరం రాసిందిటగా. మళ్ళీ తిరిగొస్తామని ప్రాద్దుటి

బండికే వచ్చాడు. బండి చీకటితోనే వచ్చింది...”

ఏదో మాట్లాడుతున్నాడు. ఏం మాట్లాడితే నేం. అమ్మకళ్ళు దక్షిణేపు వాకిలి మీదే వున్నాయి. ఎంతో ఆత్రంగా గుడికల మీద నుంచి చేలోకి చూస్తున్నది.

గోపాలం మాటలు వింటుందో...లేదో.. ఉన్నట్టుండి అమ్మ మొగం చింపిచేటం తయింది.

కళ్ళు సెరిసినయి.  
ఆత్రంగా వినుగా అంది.  
“అబ్బా! యిప్పటికొస్తున్నారు. ఈ స్నానాలూ బహులు...”

గోపాలానికి కెర్రులు పోసినయి. రాజ్యం వేపు చూచాడు ప్రాణం పోతున్నట్టు.

‘నే నెప్పలా’ అన్నట్లు చూచింది.  
అమ్మ ఎవర్ని గమనించకుండా దక్షిణేపు వాకిట్లోకి పోతున్నది.

రాజ్యం వాకిలివేపు చూసింది. వాకిట్లోంచి గుడికల్లోకి, గుడికల మీదగా చేల్లోకి చూసింది.

ఎదురూగా ఈ చున్న గోపాలానికి రాజ్యం కళ్ళు పెద్దవై...మరింత పెద్దవై... మరింత పెద్దవై...

మాడిలి పోయాడు.  
గభుక్కున తన వెనక్కు చూశాడు.  
దక్షిణేపు వాకిట్లోంచి గుడికల మీదగా చేల్లోంచి చూశాడు.

దురంగా యిద్దరొస్తున్నారు.  
దగ్గర కొచ్చేస్తున్నారు...దగ్గరకొచ్చారు... ఇంకా దగ్గరికి...

గుడికెలుదాటి రోడ్డు ఎక్కారు.  
గోపాలం నిలుపునా నీరైపోయాడు. ఒళ్ళు చెమటలు పట్టింది.

ఎదురూగా గేటుదగ్గరలో కొచ్చారు.  
వీధుతిరేఖలు పెట్టుకుని, తడికొల్లాయి నెత్తి నేసుకుని, చేతిలో బుడిచెంబుతో నలభైవిళ్ళి మనిషి...

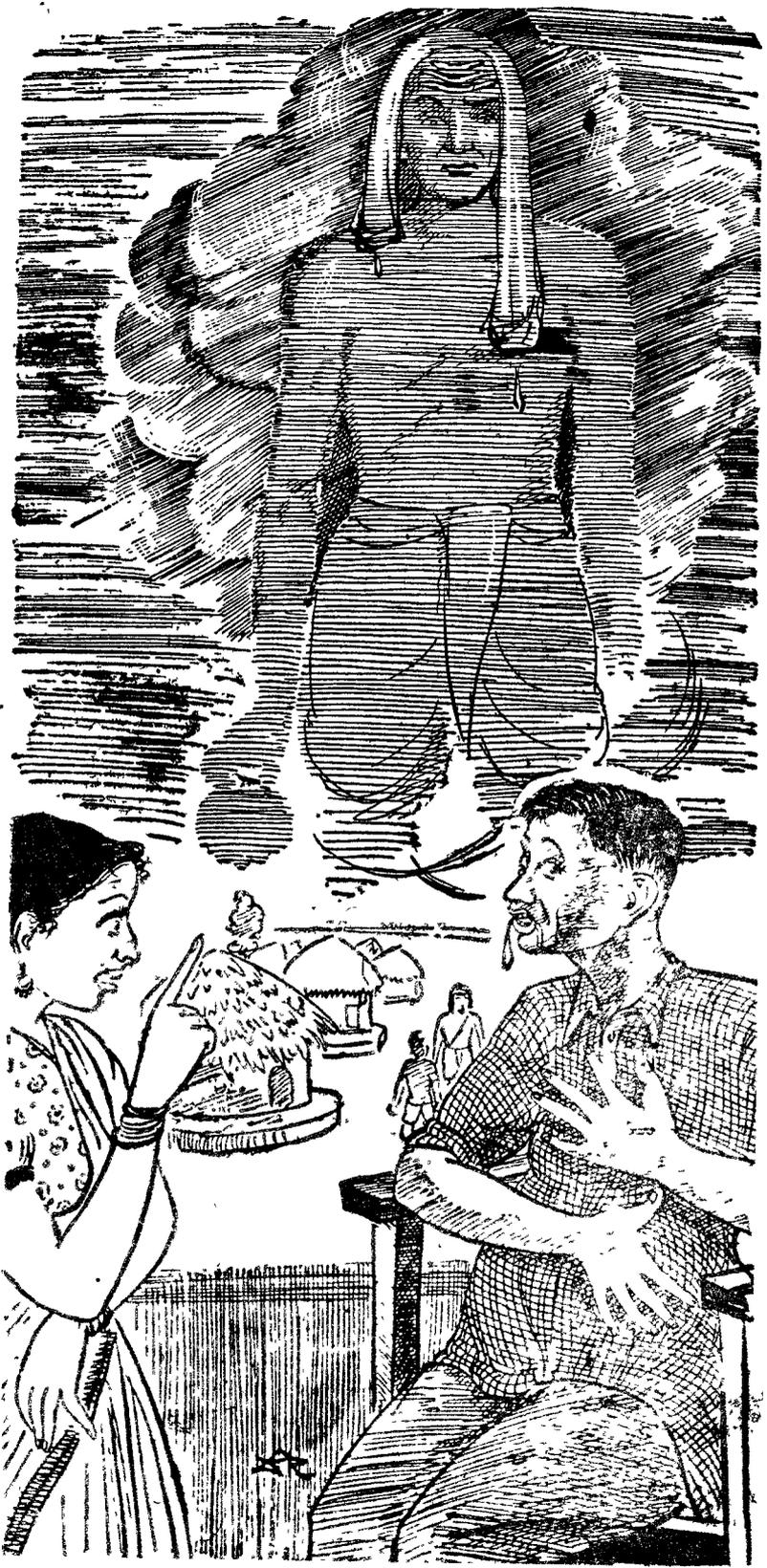
ప్రాధున్నే చిలిగాల్లోంచి చీల్చుకుంటూ వినపడుతూ “నన్నిడిచి పెట్టెళ్ళి నాడే నారాజు...” ఈలేస్తూ పాడుతున్న పదేళ్ళ కుర్రకుంక...

నెమరేస్తూ వస్తున్న పాడిగేత చూడ... ఎట్లా దూకాడో ఎగిరి దూకేశాడు.

సంద్రంగా ఇంకా సంద్రంగా కుర్చీలో దిగబడ లంబోదరం...

గాల్లో పల్లివేశాడు.  
తనెంబడే కుర్చీ గాల్లో మూడు పట్టితే అర్థచంద్రాకారంగా నాట్యం చేస్తూ దోవ కట్టంగా నుంచున్న అమ్మ పిపుమీద గభేలు మని పడటం!

వాకిట్లోనుంచున్న అమ్మ అమాంతం  
(25-వ పేజీ చూడండి)



“అమ్మతోరని చూస్తూంటే ఎక్కడో ఓకో జనాన్నా, తమ్ముడూ స్నానం చేసి తిరిగొస్తారని.....”

టానికి అవకాశం వుంది. కాని మూర్తివంటి కేవలం వాదనకోసమే వాదించేవారి వాదన వల్ల యధార్థం మరింత అడుగునపడిపోయి అసలు వాదనయొక్క లక్ష్యమే దెబ్బతింటుంది. అటువంటివారితో వాదించేకన్న మానము ద్రవహిస్తేనే మేలు. అందువల్ల ఇంకేమీ మాట్లాడవద్దని పిచ్చయ్యకు సంజ్ఞ చేశాను.

ఇంతలో నేను, మూర్తి విడిపోయే రోడ్డుకూడలి సమాపించాం. ఒక్క పాతిక రూపాయిలు అర్జంటు గా కావాలని పిచ్చయ్య రహస్యంగా వన్నడిగాడు. ఆ సమయంలో నా జేబులో సరిగా వేదా అర్థం వుంది. లాడ్జికి పోయినా ఇంకా రెండుమాడు రూపాయిలకంటే దొరకవు. కరువు సమయాల్లో మూర్తిదగ్గర చేబరులు తీసుకోవటం నాకు అలవాటే. కాని అతడు అవునన్నది నేను కాదన్నరోజున మాత్రం దమ్మిడికూడా ఇవ్వడు. అది నాకు బాగా అనుభవమే. అయినా వెళ్ళానికేవలం మంచి దయతే ఒకవేళ ఇస్తాడేమనని అడిగేశాను. "పాతిక రూపాయి! పాతిక కాసు కూడా లేవు" అనేసి మూర్తి కుడివైపు సందులోకి మళ్ళాడు.

ఇవ్వనని నిర్మాగమాటంగా చెప్పేస్తే నాకంత కోపం వచ్చేదికాదు. మూర్తి నెహ్రూ హోటల్లో నూరురూపాయిలనోటు మారుస్తూంటే కళ్ళొర్రా మాశాను. ఒకటి రెండు తక్కువ గా వందరూపాయిలు జేబులో వుంచుకుని పాతిక రూపాయిలు లేవని చెప్పిన పెద్దమనిషిని ఏమనాలి.

"ఇప్పుడు నువ్వు బటానీలు పెట్టకపోతే రేపు నేను శనగపప్పు కొనుక్కున్నప్పుడు నీకు పెట్టను" అన్న చిన్నపిల్లలమాట జ్ఞాపకం కాని కోచింది.

"రాజూ, రేపు మధ్యాహ్నం పోస్తాను. ఎట్లాగనూ సరే నువ్వుప్పటికే డబ్బు సిద్ధం చేయాలి" అని ఆజ్ఞాపించి పిచ్చయ్య బస్సెక్కి వెళ్ళిపోయాడు. పాతిక రూపాయిలు సంపాదించే దారి ఏదన్నా ఉందా అని రాత్రి చాలసేపటి వరకూ ఆలోచించాను. ఏదారీ కనపడలేదు. తిరిగి మూర్తినే ఆశ్రయించాలి. వెళ్ళి వెళ్ళడంతోనే మద్రాసు మనది కాదని ఒప్పుకుని తర్వాత డబ్బుడుగులే పని జరగొచ్చు. మర్నాడు పెందలాడే లేచి కాఫీతాగి

తిన్నగా మూర్తిదగ్గర కేళ్ళాను నేను వెళ్ళే సరికి మూర్తి పశుకుర్చీలో కూర్చుని పేపరు చదువుతున్నాడు. పేపరు అతని ముఖానికి అడ్డంగా వుండటంవల్ల నారాక నతడు గమనించలేదు.

"మూర్తిగారూ, రాత్రి బాగా ఆలోచించాను. మద్రాసు మందికాదు" అన్నాను.

మూర్తి తోణకలేదు. బెణకలేదు. నేనక్కడ వున్నట్టు తన కదివరకే తెలిసినట్టుగా పేపరుకూడా ముఖానికి అడ్డం తియ్యకుండా అన్నాడు—

"అయితే పొరపడ్డారు. ముమ్మాటికీ మద్రాసు మందే!" ★

★ నెర్వ్యు....! ★

(21-వ పేజీ తరువాయి)

పక్కనేవున్న పాతరమిద పడటం! తుపాకిగుండు పోయినట్లు గోపాలం గాల్లో 'జంయి' మని పోటం!

అన్నీ ఒక్కసారి జరిగినయి... అమ్మ ఒక్క దులుపుకుని లేచి చూచే సర్కి దక్షిణేపు వాక్కిల్లోంచి దూకిన గోపాలం 50 అడుగుల దూరంలోవున్న దక్షిణేపు కేటుమిద పడటం!

ఆ ఊపుకు స్వీడుకూ ఎప్పుడూ రోడ్డు వేపుకు పోని తలుపులు రెండుగోడలను వెట వెటమనిపిస్తూ రోడ్డువేపుకు నెట్టుకు పోటం!

రోడ్డుమిద పోతున్న సైకిలు మనిషి అమాంతం గుడికల్లోకి దూసుకుని గోపాలంతో టాకీ యివ్వకుండా తప్పించు కోవటం!

"అంత హడావుడి చేశావేం, నిముషం లోవచ్చేకాం మాశావా, కేదెకు పాలు తీసి కాఫీచెయ్యి. గోపాలం వచ్చేవేళ..." అంటూ గేటు లోపలికి రాబోతూ నిలుపునా నాన్న నిర్ణాంతపోటం!"

పాకలోనికి కేదెను దూడెను తోలుకు పోతున్న తమ్ముడు వెర్రిగా వెకిలిగా నవ్వటం!

ఇవన్నీ గూడా ఒళ్ళిసారే జరిగినయి. పాత దుమ్ము దులుపుకుంటూ లేచొచ్చిన అమ్మతో—

"ఎవడా పిచ్చాడు. ఎందుకలా దొడు తీస్తున్నాడు. దయ్యి మేమన్నా పట్టించా యేం. లేక దయ్యిలేమన్నా కన్నపడు తున్నయ్యి కళ్ళకి..." నాన్న మండిపడ్డాడు.

అమ్మనోహ్లాంచి మాటలు రాలేదు. తెరిచిన నోరలా తెరిచే ఉంది.

"అయిన నాన్నా. సీతప్పకొడుకు గోపాలం... పాడి కేదెలం తె మహాభయం అతనకి. అదేమిచిత్రమా పాడి కేదెప్పడో పాడి చిందిట తన్ని పాలందియ్యబోతే. అప్పటి నుంచి మహాభయం లభిసికి. అమ్మతలంటి పోసుకున్నంతసేపూ అదే మయిన ఆ పాడి కేదే పోవటం విషయం చెబుతున్నాడు. ఇంతలో నువ్వు తమ్ముడూ పాడి కేదెతో సహా ప్రత్యక్షమయ్యే సర్కి మనిషికి ప్రాణాలు పయినబోయినయి..."

రాజ్యం వెనకనుంపు దీర్ఘాలు తిసింది.

"ఒరిచవటా!"

విరగడి నవ్వారు అమ్మానాన్న.

"పిడికా రాజ్యాన్ని యివ్వాలనుకుంది." ఘనవిరగడయిందన్నట్లు నిట్టూర్పు వెలిబుచ్చారు.

కొంటెతనమన్నా, హాశ్యమన్నా హావీలం రాజ్యానికి !!! ★

**కుప్పూ ★ బొల్లి**  
 వగైరా మేహమచ్చలు, సెగ, పవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటీ చికిత్స, క్యాబ్ లాగు ఉచితం. జి.వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిస్టర్డ్) "భాస్కరాశ్రమము" గోపాలపురం, తూ. గోదావరి.

**అబలసుధ**  
 ప్రీం కుసుమ వ్యాధులు ఆకాల విహీను, ఋతుబద్ధము, ఋతుకులం, ఒడలనొప్పులు, తలనొప్పి, గుండెదడ కాళ్ళ లాగుట, మనస్సిమితము లేకపోవుట, నిద్రవల్ల కుండుట, నడుమునొప్పులు, ఇలహీనత, మలబద్ధము, హిస్టిరియా మొ॥ హరించును. వీసా ద. 3/- వి. పి. ఆ 0-14-0. ఇండియన్ మెడికల్ హాస్పిటల్, లక్ష్మీ టాకీసు రోడ్డు - విజయవాడ-2

**రాజూ - వేదా**  
 వెల రూ 2-0-0  
 పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.  
 ఆంధ్ర గ్రంథమాల-మద్రాసు-1.  
**కళా శాస్త్రము**  
 ఇది ప్రాచీన అనేక కొక్కొక గ్రంథము. తెలుగుభాషలో ప్రీపురుషరహస్యములు పోడో లతో పోస్టుఖర్చులతో సహా రు. 1/- నేడే రు. 1/- మనియార్డరుద్వారా పంపండి. వి.పి.లేడు. రాయల్ ఫోటో కంపెనీ. 27, బీబి, డి.టి. మద్రాసు.